

2/26.7/157

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԻ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՈՂ
Տ.ՍԻՄՈՆՅԱՆ

« 09 » 02 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0029-21

Ձեռնարկողը՝

«Արիներ» ՍՊԸ

Գեղարքունիքի մարզ, գ. Գեղիովիտ փ. 5, պ.183

Գործունեությունը՝

Գեղիովիտի բազալտների հանքավայրի «Լյուքսեն»

տեղամասում 2020-2022թթ. երկրաբանական

ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա

ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Գեղարքունիքի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝

Գ. Գևորգյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 6 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 0029-21

<09> 02 2021թ.

Գեղարքունիքի մարզի Գեղիովիտի բազալտների հանքավայրի «Լյուքսեն» տեղամասում 2020-2022 թվականներին երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Ձեռնարկող՝
Ներկայացված նյութեր՝

Գտնվելու վայրը՝

«Արիներ» ՍՊԸ
Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
նախնական գնահատման հայտ
/Գ կատեգորիա/
Գեղարքունիքի մարզ, Գեղիովիտ համայնք

Ներածական մաս. Գեղիովիտի բազալտների հանքավայրի «Լյուքսեն» տեղամասը գտնվում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Գեղիովիտ համայնքի վարչական տարածքում և տեղակայված է Մարտունի-Վարդենյաց լեռնանցք-Գետափ ավտոմայրուղու ծախ մասում, Գեղիովիտ գյուղից մոտ 4.0կմ դեպի հարավ և զբաղեցնում է 0.7հա մակերեսով տարածք:

Ուսումնասիրության նպատակով հայցվող տեղամասի 0.4հա-ն նախկինում իրականացված հանքարդյունահանման աշխատանքներով խախտված ընդերքօգտագործման նշանակությամբ տարածք է, իսկ 0.3հա-ն ներկայացնում է նոսր բուսականությամբ հարթ արոտավայրային տարածք:

Տեղամասում, հետխորհրդային տարիներին, կատարվել է բազալտի շինաքարի արդյունահանում:

Նախատեսվող գործնելիությունը համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 2-րդ կետի ա. ենթակետի, հանդիսանում է Գ կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նկարագրական մաս. Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների նպատակն է պարզել տեղամասի վերին շերտի խիստ ճեղքավորված բազալտների պիտանելիությունը շինարարական խճի ու ավազի արտադրության, իսկ ստորին շերտի թարմ բազալտներին՝ բլոկների՝ 8267- 95 ՀՍՏ ԳՈՍՏ-ի, 8736-95 ՀՍՏ ԳՈՍՏ-ի և 9479-2011 ԳՈՍՏ-ի տեխնիկական պահանջներին համապատասխան վերջնաարտադրանքների արտադրությունը:

Ուսումնասիրվող երևակման ծայրակետային կոորդինատներն են՝ ARM WGS-84 կոորդինային համակարգով.

X
1. 4436553
2. 4436557

Y
8524454
8524571

Հանքավայրի հետախուզման մեթոդիկան ընտրելիս հաշվի են առնվել օգտակար հանածոյի մարմնի ձևաբանությունը, տեղադրումը, դիրքը, երկրաբանական կառուցվածքը, տեղամասի լեռնատեխնիկական պայմանները, չափերը, ռելիեֆի առանձնահատկությունները:

Նախատեսվում է հետախուզվող տեղամասում կատարել 1:1000 մասշտաբի տոպոգրաֆիական հանույթ 0.7հա մակերեսով տարածքում, բոլոր հետախուզական փորվածքների գործիքային տեղադրմամբ:

Հորատանցքերը նախատեսվում է հորատել օգտակար հանածոյի մարմնի բազալտների շերտի լրիվ հզորության որոշման և նմուշարկման համար: Աշխատանքները կիրականացվեն սյունակային հորատման ուղղաձիգ հորատանցքերի հորատման միջոցով: Հորատումը կկատարվի կարծր համաձուլվածքային թագիկներով 112 և 93մմ տրամագծերով, ՍԿԲ-4 մակնիշի ինքնագնաց հաստոցով: Նախատեսվում է հորատել թվով 4 հորատանցք, 6մ, 11մ, 14մ, և 23մ խորությամբ, ընդամենը 54 գծ.մ ծավալով: Բոլոր հորատանցքերը կենթարկվեն հանուկային նմուշարկման:

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր հորատանցքերի հորատահանուկները, փորձնական հանույթի բացահանքը և արհեստական մերկացումները:

Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:100 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալները, ըստ տեսակների, հետևյալն են՝

- հորատահանուկի փաստագրում - 54 գծ.մ,
- փորձնական բացահանքի փաստագրում - 10մ,
- արհեստական մերկացումներ - 30մ:

Լեռնային զանգվածից պիտանի բլոկների ելքի տոկոսի որոշման նպատակով նախատեսվում է մեկ փորձնական բացահանքի անցում 10x5x3մ չափերով՝ 150մ³ ծավալով, որից 50մ³ դեյլովիալ առաջացումներ ու փուշտա և 100մ³ չհողմահարված թարմ ապարներ: Վերջիններից կկատարվի փորձնական հանույթ պիտանի բլոկների ելքի որոշմամբ: Փորձնական հանույթը կկատարվի էքսկավատորով: Լրացուցիչ տարածքները չխախտելու նպատակով փորձնական հանույթը կիրականացվի արդեն գոյություն ունեցող բացահանքից:

Թարմ բլոկներից երեսապատման սալիկների ելքը որոշելու նպատակով նախատեսվում է փորձնական սղոցման ենթարկել մինչև 35.0մ³ ծավալով կոպտամշակված տարբեր կարգերի բլոկներ: Փորձնական սղոցում կիրականացվի Գեղիովիտ գյուղի մոտակայքում գործող որևէ քարամշակման արտադրամասում: Բլոկները քարամշակման արտադրամաս կտեղափոխվեն ավտոինքնաթափով:

Բազալտները նախատեսվում է ուսումնասիրել որպես երեսապատման քարի ստացման համար որպես հումք: Նմուշարկումն իրականացվելու է արհեստական մերկացումներից, հորատանցքերի հորատահանուկից և փորձնական բացահանքից: Օգտակար հանածոյի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները որոշելու նպատակով նախատեսվում է՝

- հորատահանուկի նմուշարկումը (սեկցիայի երկարությունը մինչև 5մ) իրականացնել անընդհատ տիրույթներով - 10 նմուշ,
- մենաքարի նմուշ բացահանքից - 1հատ (20x20x20սմ),
- քիմիական կազմը որոշելու նպատակով - 2 նմուշ,
- քարաբանական կազմի ուսումնասիրություն - 2 նմուշ,

համախառը նմուշ - 1 նմուշ 200կգ զանգվածով,

ընդամենը 16 նմուշ:

Վերցված բոլոր նմուշները պետք է ենթարկվեն համապատասխան լաբորատոր ուսումնասիրությունների և փորձարկումների «Անալիտիկ» ՓԲԸ-ի լաբորատորիայում:

Տեղամասի հիդրոերկրաբանական և ինժեներաերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրման նպատակով հորատման ընթացքում նախատեսվում են համապատասխան դիտարկումներ, հաշվի առնելով տեղամասի հետագա շահագործման հնարավորությունը:

Գրունտային ջրերի հայտնաբերման դեպքում կկազմվի ծրագրի լրացում դրանց ուսումնասիրության համար, ինչը կիրականացվի մասնագիտացված կազմակերպության կողմից:

Ծրագրով նախատեսված հիմնական աշխատանքներին զուգընթաց իրականացվելու են ռադիոակտիվ տարրերի ուսումնասիրություններ: Նախատեսվում է հետախուզվելիք տեղամասում կատարել ստուգիչ ռադիոմետրիական ուսումնասիրություններ՝ պարբերաբար 20 օրը մեկ իրականացնելով ռադիոմետրիկ էտալոնացման ու զգայունության ստուգում:

Հորատման ժամանակ կոգտագործվեն գոյություն ունեցող ճանապարհները: Նախատեսվում է 2 հորատման հարթակների մաքրում մեխանիկական եղանակով՝ 4-րդ կարգի ապարներում <-1 և <-2 իսկ <-3 և <-4 հորատանցքերը կհորատվեն բացահանք մտնող հին ճանապարհների վրա: Այս աշխատանքների ծավալները ստորաբաժանվում են՝ 2 հորատման հարթակ: Մեկ հորատման հարթակի մակերեսը կկազմի 40մ² : Ընդհանուր մակերեսը կկազմի՝ 40 x 2= 80մ²: Ճանապարհների նորոգում և կառուցում չի նախատեսվում, քանի որ տեղամասն ունի համեմատաբար հարթ ռելիեֆ:

«Լյուքսեն» բազալտի երևակումը գտնվում է Սևանա լճի ջրիավաք ավազանում՝ «Սևան» ազգային պարկի> սահմաններից մոտ 9կմ հեռավորության վրա: Ամփջապես երևակման տարածքում ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցած բույսեր և կենդանիներ ինչպես նաև դրանց աճելավայրեր կամ ապրելավայրեր չեն արձանագրվել:

Հեռավորությունը երևակման տարածքի և ամենամոտ գտնվող մշակութային հուշարձանի միջև կազմում է ավելի քան 3,5կմ: Հաշվի առնելով, որ երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների մեթոդաբանությունը, կարելի է փաստել, որ որևիցե ազդեցություն հուշարձանների վրա ծրագրավորվող ընդերքօգտագործման աշխատանքները չեն թողնելու:

Հողի վերին շերտի պահպանության նպատակով նախագծով նախատեսվում է հորատահարթակների կառուցման ժամանակ հանել հողի շերտը, պահեստավորել հորատահարթակի հարևանությամբ, իսկ աշխատանքների ավարտից հետո, լանդշաֆտի վերականգնման նպատակով, հետ փռել: Քանի որ, այդ աշխատանքները կիրականացվեն 4- 5 օրվա ընթացքում՝ հողի հանված շերտի պահպանման լրացուցիչ միջոցառումներ չեն նախատեսվում: Ռեկուլտիվացիայի ենթակա մակերեսը հաշվարկվում է 2

հորատահարթակների և փորձական բացահանքի մակերեսներից: Վերականգնման ենթակա փորվածքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է $2 \times 40 + 50 = 130 \text{մ}^2$: Հողաբուսական շերտը կվերականգնվի է 0.2մ շերտով: Վերականգնման ամբողջ ծավալը կկազմի. $130 \text{մ}^2 \times 0.2 \text{մ} = 26 \text{մ}^3$: Վերականգնումը կատարվելու է ձեռքով III-րդ կարգի գրունտներով: Ռեկուլտիվացիայի գումարը կկազմի. $26 \text{մ}^3 \times 2500 \text{դրամ} = 65.0 \text{ հազ. դրամ}$

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ընթացքում ժամանակակիցագույն օգտագործումից դուրս եկած հողերի ընդհանուր մակերեսը կկազմի.

հորատման հարթակներ $2 \times 40 = 80 \text{մ}^2$ ընդամենը 80մ^2 կամ 0.008հա : Հողօգտագործման համար վնասի փոխհատուցման գումարը համայնքներին կկազմի. $0.008 \text{հա} \times 2500$ դրամ $= 20.0$ հազ. դրամ

Նախատեսվում է շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիր, այդ թվում՝

- տարածքում աշխատող տեխնիկան լիցքավորել մոտակա լիցքավորման կայանում, բացառելով նավթամթերքների պահեստավորում տարածքում,
- դիզելային շարժիչների սպասարկումը կազմակերպել տեխ. սպասարկման կայաններում,
- կենցաղային աղբի տեղափոխում մոտակա աղբահավաք կետեր,
- արտաթորվող թունավոր նյութերի չեզոքացուցիչ սարքերի տեղադրում,
- փոշենստեցման նպատակով փոշեռաջացման օջախի մուտքային ավտոճանապարհի ջրում տարվա չոր և շոգ եղանակներին: Զուրը նախատեսվում է բերել համապատասխան ջրօգտագործման պայմանագրերի համաձայն՝ Գեղիովիտ գյուղի ջրամատակարարման ցանցերից,
- կեղտաջրերի հավաքում հորատից զուգարանում, որը դատարկվում է հատուկ ծառայության ուժերով,
- անվտանգության նկատառումներից ելնելով՝ նախատեսվում է աշխատանքների իրականացման տարածքների մեկուսացում/ցանկապատում: Հարակից համայնքների բնակիչների անվտանգության ապահովման նպատակով տեղամասի եզրագծով, մուտքային ճանապարհների մոտ՝ հորատհարթակների անմիջական հարևանությամբ, կտեղադրվեն զգուշացնող ցուցանակներ, -փորձնական բացահանքի տարածքը կերիզվի փշավոր մետաղալարով,
- տեղամասի տարածքում կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների բներ, բնադրավայրեր չեն դիտարկվել: Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները կարճատև են, ծրագրավորվող աշխատանքները՝ փոքրածավալ: Շրջանի կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների նվազեցման նպատակով նախատեսվում է սարքավորումները աշխատացնել բացառապես սարքին վիճակում՝ ապահովելով նորմատիվ փաստաթղթերով սահմանված աղմուկի նվազագույն մակարդակը,
- աշխատանքների ավարտից հետո կկատարվի խախտված տարածքների ռեկուլտիվացիա, հետ փռված ապարները կփխրեցվեն, ինչը թույլ կտա ապահովել նոսր բուսականության արագ վերարտադրությունը և վերականգնել բնական լանդշաֆտային պայմանները:

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում «Արիներ» ՍՊ ընկերությունը իրականացնելու է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը և մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները,

- մթնոլորտային օդ. կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, հետախուզական փորվածքների անցման շրջանում, շաբաթական մեկ անգամ հաճախականությամբ,
- լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակի՝ մասնավորապես չեզոքացուցիչ սարքավորումների սարքին վիճակի պարբերական մշտադիտարկումներ, տարին մեկ անգամ հաճախականությամբ,

Պատճառաբանական մաս. Գեղարքունիքի մարզի Գեղիովիտ համայնքում, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակականությունը

հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեությանը: Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումները, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, պաշտպանության նախարարությունները, ՀՀ ԳԱԱ Սևանա լճի պահպանության փորձագիտական հանձնաժողովը, ինչպես նաև՝ Գեղարքունիքի մարզպետարանը: Ծրագրի իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները հիմնականում պայմանավորված կլինեն շինարարական աշխատանքների իրականացմամբ, որոնք կկրեն ժամանակավոր բնույթ և ազդեցությունները կլինեն թույլատրելի նորմայի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

- Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մոնիթորինգ և արդյունքները ՀՀ կառավարության 2018թ. փետրվարի 22-ի N191-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետներում և ձևաչափով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն:

- Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել նախնական գնահատման հայտում ամրագրված բնապահպանական միջոցառումների իրականացմանը, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ՝ ապահովելով բնապահպանական նորմերը:

- Անհրաժեշտ է ապահովել հայտում ամրագրված ռեկուլտիվացիայի աշխատանքների իրականացումը:

- Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ կատարելիս անհրաժեշտ է խստորեն պահպանել «Սևանա լճի մասին» ՀՀ օրենքով այլ իրավական ակտերով ամրագրված նորմերի կատարումը:

- ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի համաձայն, աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ տեղեկացնել լիազորված մարմնին՝ համապատասխան պահպանական միջոցառումներ իրականացնելու համար:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«Արիներ» ՍՊԸ կողմից ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Գեղիովիտի բնագավառի հանքավայրի «Լյուքսեն» տեղամասում 2020-2022 թվականներին կատարվելիք

երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ՝

Հ. Մեսրոպյան